

results and prospects. Official website of the Ministry of Education and Culture of Ukraine]. Kyiv. 2019. Available at: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/Serpneva%20conferentcia/2019/Presentacii/Institut-zbirnik.pdf>.

7. Baitemirova, N., Hurak, R., Bondar, A., and Verhun, Yu.; Protasova, N., Poltorak, V., Zhabenko, L., Mykhailova, T. eds., 2021. *Povnovazhennia OMS shchodo zabezpechennia yakisnoi osvity: poradnyk dlia holiv ta upravlyntsyv osvitoiu terytorialnykh hromad [Powers of local government to ensure quality education: advisor for heads and managers of education of territorial communities]*. Kyiv: Swiss-Ukrainian DECIDE project - "Decentralization for the development of democratic education".

8. Pro skhvalennia Kontseptsii realizatsii derzhavnoi polityky u sferi reformuvannia zahalnoi serednoi osvity «Nova ukrainska shkola» na period do 2029 roku: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 14 hrudnia 2016 r. № 988-r [On the approval of the Concept of State Policy Implementation in the Reform of General Secondary Education "New Ukrainian School" for the period until 2029: Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine of December 14, 2016 No. 988]. Available at: <https://www.kmu.gov.ua/npas/249613934>.

9. Pro skhvalennia Kontseptsii reformuvannia mistsevoho samovriaduvannia ta terytorialnoi orhanizatsii vlady v Ukraini. Rozporiadzhennia KМУ vid 01.04.2014 r. № 333-r [On the approval of the Concept of reforming local self-government and territorial organization of power in Ukraine. Order of the CMU dated April 1, 2014 No. 333]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/go/>.

10. Khobzei, P. Detsentralizatsiia serednoi osvity: ob'iednannia ta skorochennia [Decentralization of secondary education: consolidation and reduction]. Available at: <https://hromadskeradio.org/programs/rankovahvylya/decentralizaciyaserednoyi-osvity-obyednannya-taskorochennya>.

УДК 37.018.43:004:37.041(045)

ДИСТАНЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ТА САМОРОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ

Хома П. П., Кузма М. В., Данкулинець В. В., Козар Ю. В.

DISTANCE LEARNING TECHNOLOGIES AND PERSONAL SELF- DEVELOPMENT

Khoma Petro, Kuzma Mykhailo, Dankulynets Vasyi, Kozar Yurii

Використання дистанційних технологій в навчанні створює умови для індивідуального і гнучкого розвитку особистості. Результати соціологічного опитування студентів констатують, що завдяки дистанційним технологіям умови воєнного стану не вплинули на якість освітнього процесу. У дослідженні виокремлено ряд психологічних особливостей, які формуються і розвиваються в контексті використання сучасних засобів навчання.

Ключові слова: дистанційні технології, дистанційні технології навчання, якість освіти, розвиток особистості, саморозвиток особистості.

An important feature of distance education is that it opens not only new opportunities for education, but also for personal development. The use of distance technologies in education creates unique conditions for individual and flexible personality development, which affects various aspects of life and self-knowledge.

A survey of students (120 people) was conducted regarding the influence of remote technologies

on the quality of education. The results of the study state that thanks to remote technologies: the conditions of martial law did not affect the quality of the educational process; students' self-study skills have improved; motivation to study has increased. Thus, education seekers point to the positive impact of the use of remote technologies in the educational process.

Summarizing the above allows us to single out a number of psychological features that are formed and developed in the context of the use of modern learning tools: self-regulation and self-discipline, adaptation to new conditions, independence in managing one's own learning, reflection and self-analysis, perception of learning as a development process, ability to cooperate and social interaction.

Distance learning technologies open up new opportunities for education and self-development. Despite the challenges associated with the transition to the digital environment, these technologies are becoming a key tool in the formation of knowledge and skills of a modern individual. Innovative approaches to learning and development open new perspectives, contributing to the development of a better understanding and use of the opportunities provided by the modern technological era.

Key words: *distance technologies, distance learning technologies, quality of education, personality development, personality self-development.*

У сучасному світі стрімко зростає важливість використання дистанційних технологій. Дистанційні освіта набуває все більшої важливості. Зокрема, і в контексті глобальної динаміки, а також у зв'язку з умовами війни, дистанційне навчання стає необхідністю. Дистанційні технології дозволяють студентам: отримувати освіту незалежно від місця проживання; адаптувати процес навчання до власного ритму та графіку; реалізовувати можливості для якісного навчання; зробити навчання більш захоплюючим і ефективним; отримувати доступ до світового рівня знань. Про те, напевно найбільш вагомою особливістю дистанційної освіти є те, що вона відкриває не тільки нові можливості для освіти, але і для розвитку особистості. Дистанційна освіта і саморозвиток особистості мають тісний і взаємоінтегрований зв'язок. Використання дистанційних технологій в навчанні створює унікальні умови для індивідуального і гнучкого розвитку особистості, що впливає на різні аспекти життя та самопізнання.

Останні наукові публікації акцентують увагу на впливі дистанційних технологій на процес навчання та особистісний розвиток. Дослідження показують, що використання сучасних інформаційних технологій може покращити якість освіти, забезпечити гнучкість у виборі темпу навчання та допомогти у вирішенні проблеми доступності освіти для всіх верств населення. Останні публікації у галузі використання технологій дистанційного навчання у професійній педагогіці

свідчать про стрімке зростання інтересу до цього питання [1]. Вчені активно досліджують вплив дистанційного навчання на якість професійної підготовки [2]. Зокрема, вивчаються ефективні методи та засоби, які допомагають викладачам ефективно комунікувати зі студентами через віддалену платформу [3; 4]. Досліджується також вплив дистанційного навчання на мотивацію та саморегуляцію студентів [5; 6].

Метою даної статті є розгляд впливу дистанційних технологій на навчання та саморозвиток особистості. Ми розглянемо, як ці технології формують нові підходи до освіти та як вони впливають на самовдосконалення та кар'єрний розвиток.

Мета навчання включає в себе не лише передачу та сприйняття конкретних знань, але й розвиток особистості здобувача. Знання мають потужну здатність трансформації людини, формуючи її світогляд, навички, цінності та особистісний розвиток. Дистанційні технології, у свою чергу, виконують ключову роль у виконанні цієї мети, сприяючи як навчанню, так і саморозвитку особистості.

Умови пандемії ковіду зумовили реалізацію багатьох наукових досліджень щодо впливу дистанційних технологій навчання на розвиток та успішність особистості. Багато країн заохочують впровадження дистанційного навчання. За останні роки у зарубіжних закладах вищої освіти стрімко зросло використання віртуальних курсів серед студентів. Навчання в Інтернеті може мати різні форми. Часто молодь обирає масові відкриті онлайн-курси (МООС), де тисячі студентів дивляться відео в Інтернеті та заповнюють анкети або складають іспити на основі цих лекцій. За даними дослідження PISA (2020) у Грузії створили віртуальні консультаційні простори, де експерти на волонтерських засадах допомагають впроваджувати дистанційне навчання. Науковці відзначають позитивний ефект дистанційної освіти в різних екстремальних ситуаціях. Таким чином, дана проблема є особливо актуальною в умовах воєнного стану.

Проведено опитування студентів (120 осіб) щодо впливу дистанційних технологій на якість навчання. Результати дослідження констатують наступне:

більшість студентів (64,69%) зазначили, що завдяки дистанційним технологіям, умови воєнного стану не вплинули на їх участь в освітньому процесі; вагома частина респондентів (32,21%) вважають, що дистанційне навчання відволікає їх від психологічних проблем воєнного стану; 27,72% зазначають, що дистанційка дає змогу краще розподіляти свій час; 54,5% підкреслюють, що завдяки дистанційному навчанню у них покращилися навички самонавчання; 62,7% констатують зростання мотивації до навчання; 52,3% підкреслюють, що не бояться використовувати нові дистанційні технології у пошуку інформації. Таким чином, здобувачі освіти вказують на позитивний вплив використання дистанційних технологій в освітньому процесі.

Дистанційні технології надають можливість навчатися будь-де і будь-коли. Це особливо важливо для тих, хто має обмежений доступ до традиційної освіти. Гнучкість часу і місця навчання дозволяє студентам і саморозвиватися на своєму графіку. Дистанційна освіта дозволяє особистості адаптувати графік навчання до власних потреб і можливостей. Це дає змогу більш ефективно розподіляти час між роботою, сім'єю та навчанням. Особистість може визначити оптимальний ритм і темп навчання, що сприяє глибшому засвоєнню матеріалу та підвищенню самодисципліни. Отже, дистанційна освіта вимагає високого рівня саморегуляції і самодисципліни з боку особистості. Студент чи учень самостійно не тільки планує свій навчальний графік, але і визначає пріоритети та контролює свій власний прогрес. Це сприяє розвитку внутрішньої мотивації та уміння ефективно керувати своїми діями.

Завдяки дистанційним технологіям стає можливим використання різноманітних навчальних ресурсів, включаючи відеолекції, інтерактивні завдання, віртуальні лабораторії тощо. Це розширює можливості отримання якісних знань та розвитку навичок. Дистанційне навчання сприяє розвитку самодисципліни та самоконтролю. Студенти отримують відповідальність за своє навчання, що сприяє формуванню компетентностей, необхідних у сучасному суспільстві. Дистанційна освіта змушує особистість взяти відповідальність за

власний навчальний процес. Студент самостійно обирає курси, планує час для вивчення матеріалу, вирішує, як краще засвоїти інформацію. Цей процес активізує когнітивні та саморегуляційні функції особистості.

Дистанційна освіта невід'ємно пов'язана з використанням інформаційних технологій. Спілкування з викладачами та сокурсниками через онлайн-платформи, використання різноманітних навчальних програм і ресурсів розвиває технологічну грамотність, яка є важливою частиною сучасного світу та ринку праці. Відсутність прямого контакту з викладачами часто заохочує особистість до рефлексії та самоаналізу. Студент або учень оцінює свої успіхи, виявляє слабкі та сильні сторони свого навчання, що сприяє більш глибокому розумінню себе і свого потенціалу.

Дистанційна освіта може стимулювати індивідуалізований підхід до навчання, де матеріал може бути представлений у різних формах – від тексту та відео до інтерактивних завдань. Це дозволяє особистості вибирати способи засвоєння матеріалу, які найбільш підходять їхньому індивідуальному стилю навчання. Однією з ключових рис дистанційної освіти є постійний процес самоаналізу та самовдосконалення. Особистість, навчаючись дистанційно, стикається з необхідністю постійного оцінювання свого розвитку, встановлення цілей та корекції своєї діяльності. Загалом, дистанційна освіта не лише надає можливостей для отримання знань, а й сприяє розвитку саморозвитку та формуванню особистості, роблячи акцент на гнучкості, відповідальності та індивідуалізації навчального процесу.

Використання дистанційних технологій може змінити сприйняття навчання як постійного процесу розвитку. Студент чи учень розглядає кожну навчальну можливість як шанс для власного зростання, і це може стати основою для постійного саморозвитку.

Отже, вагомою особливістю дистанційної освіти є те, що вона відкриває не тільки нові можливості для освіти, але і для розвитку особистості. Використання дистанційних технологій в навчанні створює унікальні умови для індивідуального

і гнучкого розвитку особистості, що впливає на різні аспекти життя та самопізнання. Науковці відзначають позитивний ефект дистанційної освіти в умовах воєнного стану.

Результати дослідження констатують, що завдяки дистанційним технологіям: умови воєнного стану не вплинули на якість освітнього процесу; у студентів покращилися навички самонавчання; зросла мотивація до навчання. Таким чином, здобувачі освіти вказують на позитивний вплив використання дистанційних технологій в освітньому процесі.

Узагальнення зазначеного дозволяє виокремити ряд психологічних особливостей, які формуються і розвиваються в контексті використання сучасних засобів навчання: саморегуляція та самодисципліна, адаптація до нових умов, самостійність в управлінні власним навчанням, рефлексія та самоаналіз, сприйняття навчання як процесу розвитку, здатність до співпраці та соціальної взаємодії.

Дистанційні технології навчання відкривають нові можливості для освіти та саморозвитку. Незважаючи на виклики, пов'язані з переходом до цифрового середовища, ці технології стають ключовим інструментом у формуванні знань і навичок сучасної особистості. Інноваційні підходи до навчання та розвитку відкривають нові перспективи, сприяючи виробленню кращого розуміння та використанню можливостей, які надає сучасна технологічна ера.

Список використаних джерел

1. Штихно Л. В. Дистанційне навчання як перспективний напрям розвитку сучасної освіти. *Молодий вчений*. 2016. № 6(33). С. 489–495.
2. Бистрова Ю. В. Інноваційні методи навчання у вищій школі України. *Право та інноваційне суспільство*. 2015. № 1. С. 27–33.
3. Дистанційне навчання: сутність, особливості та технології: рек. покажч. / упоряд.: Н. А. Арустамова, О. М. Блінова, С. М. Соболев. Херсон: ХДУ, 2020. 47 с.
4. Stoehr F., Müller L., Brady A. How COVID-19 kick-started online learning in medical education. The DigiMed study. *PLoS ONE*. 2021. Vol. 16(9). DOI: 10.1371/journal.pone.0257394.
5. Кучин Ю. Л., Лимар Л. В. Основні принципи організації дистанційного навчання медиків. *Медична освіта*. 2020. № 1. С. 17–37.
6. Методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання під час воєнного стану / Тернопільський обласний комунальний Інститут післядипломної педагогічної освіти. URL: <https://ippo.edu.te.ua/about/>

[news/metod-rekomend_2022](#). (дата звернення 23.11.2023).

References

1. Shtykhno, L. V. 2016. Dystantsiine navchannia yak perspektyvnyi napriam rozvytku suchasnoi osvity [Distance learning as a perspective direction of modern education development]. *A young scientist*, 6(33), pp. 489–495.
2. Bystrova, Yu. V. 2015. Innovatsiini metody navchannia u vyshchii shkoli Ukrainy [Innovative teaching methods in higher education of Ukraine]. *Law and innovative society*, 1, pp. 27–33.
3. Arustamova, N. A., Blinova, O. M., and Sobol, S. M. eds., 2020. *Dystantsiine navchannia: sutnist, osoblyvosti ta tekhnolohii* [Distance learning: essence, features and technologies]. Kherson: KhDU.
4. Stoehr, F., Müller, L., and Brady, A. 2021. How COVID-19 kick-started online learning in medical education. The DigiMed study. *PLoS ONE*, 16(9). Available at: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/34547031/>.
5. Kuchyn, Yu. L., and Lymar, L. V. 2020. Osnovni pryntsyipy orhanizatsii dystantsiinoho navchannia medykyv [Basic principles of the organization of distance education of doctors]. *Medical education*, 1, pp. 17–37.
6. *Metodychni rekomendatsii shchodo orhanizatsii osvitnoho protsesu z vykorystanniam tekhnolohii dystantsiinoho navchannia pid chas voiennoho stanu* [Methodological recommendations for the organization of the educational process using distance learning technologies during martial law]. 2022. Available at: <https://ippo.edu.te.ua/about/news/metod-rekomend>.

УДК 343.98.34:355.01(045)

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ДАКТИЛОСКОПІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ПРИ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ОСОБИ ПІД ЧАС ВІЙСЬКОВИХ ТА ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ

Яцик Т.П., Єременко А.Ю., Лаганович Н.Т.

FEATURES OF THE USE OF FINGERPRINT EXAMINATION FOR PERSON IDENTIFICATION DURING MILITARY AND ARMED CONFLICTS

Yatsyk Tetiana, Yeremenko Anna, Lahanovych Nazarii

У статті проаналізовані особливості використання дактилоскопічної експертизи при ідентифікації особи під час військових та збройних конфліктах, представлені закономірності їх вивчення, запропоновані перспективи удосконалення даних експертиз, окреслена проблематика їх проведення на сучасному етапі розвитку та запропоновано удосконалення процедури проведення таких експертиз.

Ключові слова: дактилоскопічна експертиза, криміналістичні дослідження, відбитків пальців людини, папілярні візерунки, дактилоскопія, військовий та збройний конфлікти.

The article deals with some of the problems of using fingerprint information in the process of

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>